

ANALYSIS OF THE ATTITUDES OF THE NEWLY ADMITTED STUDENTS ABOUT THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT AT THE UNIVERSITY OF SHUMEN¹

Abstract: The article presents an empirical study of the Shumen University on student opinion as one of the indicators for assessing the quality of education at the university. The purpose of this study is to study the attitude of students to study at SHU and to establish the level of their expectations from the quality of the learning process.

Author information:

Korneliya Todorova

Assoc. prof., PhD

at Konstantin Preslavsky – University of Shumen

✉ k.todorova@shu.bg

🌐 Bulgaria

Keywords:

Quality of education, attitudes towards learning, expectations from the educational process

Качеството на образование е многопланова категория и критериите за неговата оценка могат да бъдат най-различни. В настоящото изследване за индикатор на качеството се приема способността на образователната дейност да удовлетвори търсенията и очакванията на потребителите на образователни услуги.

Целта на изследването е проучване на нагласите на новоприетите студенти за обучение в Шуменски университет, установяване на техните предпочитания и първи впечатления на входа на процеса на обучение.

Нагласата се извежда чрез такива индикатори като използваните канали за информация относно университета, разкриване на мотивацията им за постъпване в ШУ, приоритетите в избора на специалност, представата им за своето обучение, нагласата им да се възползват от правото си да се обучават паралелно по нова или втора специалност, визията, която имат за бъдеща професионална реализация, както и тяхната обща оценка за първите впечатления от университета.

През месец октомври 2020 г., е проведено традиционното проучване на мнението на новоприетите студенти в Шуменския университет (ШУ). Анкетирани са 660 студента от всички основни структурни звена на университета: 193 от Педагогическия факултет (ПФ), 109 от Факултета по природни науки (ФПН), 146 от Факултета по хуманитарни науки (ФХН), 152 от Факултета по математика и информатика (ФМИ), 47 от Факултета по технически науки (ФТН) и 101 от Колеж Добрич (КД). Преобладаващата част от респондентите (65%) са жени, а 28,9% - мъже. 6,06% (40 човека) от анкетираните не са фиксирали пола си. Подобна полова структура

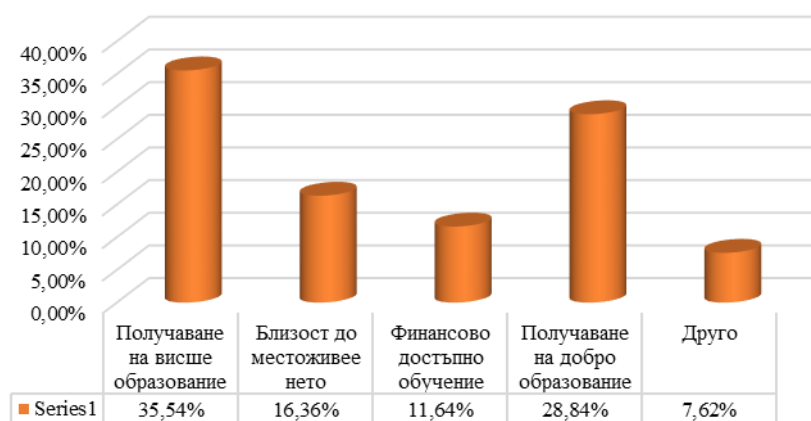
¹ Публикацията е в изпълнение на проект от ФНИ вх.№ РД-08-81/29.01.2021 на ШУ „Епископ Константин Преславски” „Динамика на конкурентната среда на националния пазар на образователни услуги (2015-2021), 2 част”

на анкетираните се наблюдава в повечето структурни звена, с изключение на ФТН, където доминира силният пол с 53,49%. Най-малко мъжко представителство има в ПФ – 11,18%, а най-балансирана по пол е извадката във ФМИ, където почти има паритет: 44,95% са мъже и 42,20% - жени. Обяснение може да се търси в професионалния профил на специалностите.

На университетско ниво в по-голямата си част – 62,42% - анкетираните са млади хора до 25 години. Може да се каже, че това е тяхно предимство. В тази възраст знанията от средното училище са актуални, навиците за учене все още не са забравени, паметта е по-услужлива, мисълта е по-бърза, адаптивността е по-голяма, стремежите са по-силни. На второ място по относителен дял във възрастовата структура, със 17,58%, е групата на лицата между 26 и 35 г. Тя е следвана от студентите във възрастовия интервал от 36 до 45 г. (11,97%). Съществуват и по-възрастни студенти първокурсници над 45 г., но техният дял от 2,12% е практически нищожен. Стремежът им към самоусъвършенстване обаче, е похвален.

Информацията за университета и специалностите постъпва при кандидат-студентите по различни канали. Резултатите от анкетирането сочат, че новоприетите студентите са осведомени най-вече от интернет страницата на институцията – 42,84%. Следваща по относителен дял е категорията студенти, получила информацията от познати – 34,90%. На кандидат-студентския справочник са заложили 8,20%. Само около 4% от анкетираните са се запознали със специалностите от рекламни брошури. Сходен е и относителният дял на припозналите рекламни кампании на Университета. Пренебрежимо малък е делът на студентите, получили информация от медиите – 2,47%. Така изведената тенденция за източниците на информация се запазва при всички основни структурни звена.

Подобно на предходните учебни години, при мотивацията на студентите за следване в ШУ преобладават инструменталните ценности: „получаване на висше образование“ (35,54%); „близост до местоживееето“ (16,36%) и „финансово достъпно обучение“ (11,64%). Едва около ¼ от анкетираните са с мотива „получаване на добро образование“. (Фиг.1) Така оформената скала на мотивационните фактори за следване в университета, се отнася до всички структурни звена без изключение.

Фиг. 1. Доминиращи мотиви на студентите за обучение в ШУ

На ниво университет в голямата си част студентите са приети за обучение по първата специалност, за която са кандидатствали – 77,12%. Малък е делът на респондентите, приети по второ желание – 13,79%. Подобно е съотношението и на ниво ОСЗ. Най-голям дял на приети студенти по първо желание има в КД (86,75%), а сравнително най-малък – във ФТН (67,44%).

В търсене основанията на анкетираните за избор на специалност, се очертава следната градация в техните предпочитания: „дава възможност за реализация“ (33,75%); „отговаря на личните ми интереси и възможности“ (32,49%); „дава възможност за добри доходи“ (14,24%) и „дава възможност за лесно намиране на работа“ (8,81%). И тук се наблюдава доминиране, в своята съвкупност, на инструменталните, за сметка на съдържателните ценности. Притеснителен факт е явлението, че 3,15% (40 човека) са избрали специалността си случайно. Липсата на мотивация при избора на специалност предопределя и липса на мотивация за пълноценно участие в учебния процес. Най-голям относителен дял на студентите, при които доминира съдържателният мотив „отговаря на личните ми интереси и възможности“ се наблюдава във ФХН с 39,39%, а най-малък – във ФТН с 19,42%.

По отношение намирането на работа, анкетираните на ниво университет са оптимисти. 42,11% са на мнение, че възможностите им са сравнително добри, а 41,65% - много добри. Макар и с много малък относителен дял от 2,26%, сред респондентите има и скептици, които са избрали айтема „не разчитам да си намеря работа по специалността“. С най-голяма вяра в много добрите си възможности за намиране на работа са студентите от ФМИ – 49,11%. Най-многого песимисти, които не се надяват да си намерят работа по специалността, с относителен дял от 4,65%, са във ФТН.

Сред анкетираните се регистрира нагласа за разширяване сферата на обучение. Повече от половината студенти биха се възползвали от правото си да се обучават паралелно по втора специалност: 47,51% в същия факултет, а 10,56% - в друг факултет на университета. Тенденцията се запазва на ниво „основни структурни звена“, с изключение на ФМИ. Там се наблюдава реципрочно съотношение: повече от половината (54,13%) не желаят да се обучават по втора специалност. Тази насока се запазва и при нагласата за обучение паралелно по нова специалност.

От данните е видно, че общата оценка за първите впечатления на студентите от ШУ е позитивна. На ниво университет 51,97% от респондентите дават много добра оценка, 34,09% - добра и 8,33% - задоволителна. (Фиг. 2) Най-щедри в оценката са анкетираните от ПФ, където 61,18% са за много добра оценка. Най-критични са студентите от ФМИ, където само 35,78% се придържат към тази оценка.

Фиг. 2. Първи впечатления на новоприетите студенти от ШУ

Резултатите от анкетирането показва, че обучението по индивидуален план не е много ясно на студентите. Вярно е, че на ниво университет само 20,48% от анкетираните се обучават под тази форма. Причините за такова обучение са най-вече „работещ студент“ (22,01%) и „родител на дете до 6 г.“ (4,94%). На равнище „основни структурни звена“ тази категория студенти е с най-голям относителен дял във ФПН (29,09%), а с най-малък – във ФТН (11,63%).

Оказва се също, че в по-голямата си част, анкетираните не са запознати със задълженията на ползващия индивидуален план. 35,40% са дали отрицателен отговор, а 20,42% не са отговорили. На ниво „основни структурни звена“ данните са много разнопосочни. Най-малко частично или изцяло информирани по проблема са студентите от ФХН (33,56%), а най-информирани са тези от ФМИ (61,82%).

Позитивна е оценката и за административното обслужване в Студентска канцелария на университетско ниво: 44,86% го смятат за много добро, 33,08% - за добро и 7,25% - за задоволително. Има и критично настроени респонденти, които твърдят, че обслужването е незадоволително, но делът им средно за университета е 3,78%. За сметка на това, във ФМИ така мислещите студенти представляват 8,18%, докато във ФТН липсват такива.

Като цяло може да направи заключение, че новоприетите студенти осъзнават главната задача на университетската политика за осигуряване на високо качество на образованието. Ефективността и качеството на подготовка на специалисти във висшето училище се възприема като основна цел на стратегическото управление на университета.